

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1007/2022
17.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Алишић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Слободан Дивнић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2014/21 од 24.08.2021. године, у седници одржаној 17.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2014/21 од 24.08.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови, Судске јединице у Инђији П 3/20 од 27.05.2021. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да исплати тужилци на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због смрти сина, покојног ВВ из ..., износ од 1.000.000,00 динара са законском затезном каматом у висини референтне каматне стопе НБС увећане за 8% поена почев од дана подношења тужбе (24.12.2019. године) до исплате, и обавезан је тужени да исплати тужилци на име трошкова парничног поступка износ од 60.750,00 динара са истом законском затезном од дана извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, тужилца је ослобођена плаћања трошкова судских такси у овом поступку.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2014/21 од 24.08.2021. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба туженог и преиначена првостепена пресуда, тако што је одбијен тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да јој на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због смрти блиског лица исплати 1.000.000,00 динара са законском затезном каматом у висини референтне стопе НБС увећане за 8% поена почев од 24.12.2019. године до исплате, и да јој накнади трошкове поступка и обавезана је тужилца да накнади туженом парничне трошкове у износу од 80.650,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужилца да накнади туженом трошкове жалбеног поступка у износу од 22.500,00 динара.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11,...18/20) Врховни суд је нашао да је ревизија тужиље дозвољена, али да није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, дана ...2007. године око 02,30 часова, у дискотеци у ..., дошло је до физичког сукоба туженог са тужиљиним сином ВВ и његовим рођаком ГГ. У том сукобу тужени је ножем задао пробојну рану ГГ у пределу десног образа са пресецањем артерије и вене лица. Видевши да је ГГ задобио убодну рану, ВВ се умешао у сукоб и у једном тренутку тужени му је задао убодну рану ножем у пределу леве стране грудног коша, услед чега је дошло до расцепа срчаног мишића и унутрашњег крварења. Услед задобијених повреда ВВ је преминуо. Пресудом Вишег суда у Сремској Митровици К 158/10 од 07.06.2011. године, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 3445/11 од 08.11.2012. године, тужени ББ је оглашен кривим за кривично дело тешка телесна повреда из члана 121. став 5. у вези става 1. КЗ у односу на ГГ, у стицају са кривичним делом тешка телесна повреда из члана 121. став 5. у вези ставова 3. и 1. КЗ у односу на покојног ВВ и изречена му је јединствена казна затвора у трајању од 3 (три) године и 6 (шест) месеци. У време штетног догађаја тужиљин син је имао 21 годину. Живео је са тужиљом као удовицом у заједничком домаћинству. Тужила има старијег сина који живи са својом породицом, док тужила живи сама и од смрти сина осећа велику празнину коју за све ове године нико не може да јој испуни. После смрти сина је оболела од астме и постала је неуропсихијатријски болесник (пије лекове за смирење, пада у тешке депресије због чега је била неколико пута хоспитализована). Прима пензију од 13.000,00 динара месечно и тешко преживљава јер живи сама у кући старије градње која је њено власништво.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом чланова 200. и 201. Закона о облигационим односима усвојио тужбени захтев и досудио тужили накнаду нематеријалне штете за душевне болове које трпи због смрти блиског лица (сина), опредељујући правичну накнаду у висини од 1.000.000,00 динара. Оцењујући приговор застарелости потраживања истакнут од стране туженог, првостепени суд је становишта да тужиљино потраживање није застарело јер се у конкретном случају примењује рок застарелости из члана 377. став 1. Закона о облигационим односима, с`обзиром да је за кривично гоњење учиниоца означеног кривичног дела из члана 121. став 5. у вези става 3. Кривичног законика (КЗ), за које је предвиђена казна затвора од две до дванаест година, прописан дужи рок застарелости кривичног гоњења у трајању од петнаест година, у ком року застарела и захтев за накнаду штете и који није протекао до подношења тужбе, рачунајући од дана извршења кривичног дела.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, налазећи да је погрешно примењено материјално право о застарелости потраживања. И по становишту тог суда на рок застарелости у конкретном случају примењује се члан 377. став 1. Закона о облигационим односима, али како је тужени оглашен кривим и осуђен за кривично дело учињено на мах, за које је предвиђена казна затвора од шест месеци до пет година, релевантна је одредба члана 103. став 1. тачка 4. КЗ према којој се кривично гоњење не може предузети када протекне пет година од извршења кривичног дела за које се по закону може изрећи казна затвора преко три година, а сходно члану 104. став 6. истог закона застарелост кривичног гоњења настаје у сваком случају кад протекне двоструко време које се по закону тражи за застарелост кривичног гоњења, дакле за ово кривично дело 10 година. У конкретном случају, штета је проузрокована кривичним делом које је извршено ...2007. године тако да је апсолутна застарелост кривичног гоњења наступила ...2017. године, пре подношења тужбе у овом спору 24.12.2019. године. Осим тога, по мишљењу другостепеног суда, протекли су и рокови из члана 376. став 1 и 2. Закона о облигационим односима, с`обзиром да је осуђујућа кривична пресуда постала правноснажна 08.11.2012. године, а извршна 24.07.2013. године.

Врховни суд сматра да је становиште другостепеног суда засновано на правилној примени материјалног права.

Одредбама члана 376. ставови 1. и 2. Законом о облигационим односима (у даљем тексту: ЗОО) прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило, а у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од кад је штета настала. Према одредби члана 377. став 1. ЗОО, када је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости, захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева кад истакне време одређено за застарелост кривичног гоњења, док је ставом 2. истог члана прописано да прекид застаревања кривичног гоњења повлачи са собом и прекид застаревања захтева за накнаду штете.

Одредбом члана 103. тачка 4. Кривичног законика (КЗ) прописано је да се кривично гоњење не може предузети када протекне пет година од извршења кривичног дела за које се по закону може изрећи казна затвора преко три година, док је одредбом члана 104. став 6. истог закона прописано да застарелост кривичног гоњења настаје у сваком случају кад протекне двоструко време које се по закону тражи за застарелост кривичног гоњења.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, а нарочито од чињенице да постоји правноснажна осуђујућа кривична пресуда којом је утврђено да је тужени у конкретној ситуацији учинио кривично дело, Врховни суд налази да је правилно становиште нижестепених суда да се у конкретном случају на тужилино потраживање накнаде штете примењује привилеговани рок застарелости из члана 377. став 1. ЗОО, јер је штета последица извршења кривичног дела за које је предвиђен дужи рок застарелости кривичног гоњење од рокова из члана 376 ЗОО. Правилно је и становиште другостепеног суда да релативна застарелост кривична гоњења у конкретном случају

наступа када протекне пет година од извршења кривичног дела, док апсолутна застарелост наступа за десет година од извршења кривичног дела, дакле ...2017. године.

Тачни су наводи ревизије да из одредбе члана 377. став 2. ЗОО произилази да прекид застаревања кривичног гоњења повлачи за собом и прекид застаревања захтева за накнаду штете проузроковане кривичним делом у којима се рок застарелости рачуна по члану 377. став 1. ЗОО. Међутим, застарелост је лимитирана протеклом апсолутног рока застарелости кривичног гоњења који према цитираној одредби КЗ почиње да тече од дана извршења кривичног дела, с`тим што се на њега не примењују правила о прекиду застарелости кривичног гоњења, већ истеком тог рока престаје право оштећеног да захтева накнаду штете.

Како је у конкретном случају застарелост тужиљиног потраживања наступила истеком апсолутног рока застарелости у трајању од 10 година рачунајући од дана извршења кривичног дела, односно ...2017. године до када је тужиља могла захтевати накнаду штете, а тужба је поднета по истеку тог рока, правилно је другостепени суд одбио тужбени захтев управо из разлога наступања апсолутне застарелости.

На основу изнетог, применом члана 414. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**